

AFRIKA: ZENGİN AMA YOKSUL

BAŞLARKEN

Afrika, yirmi birinci yüzyıla girerken büyük Güçlerin göz bebeği oldu. ABD, Avrupa Birliği, Rusya, Çin ve Hindistan ayrı ayrı atağa kalktılar.

Afrika'da yüklü miktarda petrol bulunduğu anlaşılınca, Bill Clinton, 1995 yılında, “yeni bir Afrika politikasına ihtiyaç var”, diyerek yeni bir dönem başlattı. Oysa Soğuk Savaş'ın sona ermesinden sonra Afrika'yı epey geri plana itmişlerdi. Clinton, 1998'de Afrika'ya 12 günlük bir ziyaret yaptı. Sloganı şöyleydi: “İstikrar ve gelişme içinde yeni bir Afrika”. Üzerinden on yıl geçti ama söylediklerinin hiçbiri gerçekleşmedi. Hatta tersi eğilimler güçlendi. Ne var ki kendisinden sonra başa geçen Bush, en çok Afrikalı lider ağırlayan ABD başkanı unvanını kazandı.

ABD yönetimi, son zamanlarda Afrika'da ABD çıkarlarına hizmet edecek bir ortam oluşturmaya çalışıyor. Öyle görünüyor ki Zimbabve Devlet Başkanı Mugabe, pek yakında Afrika'nın Saddam'ı ilan edilecek. Onun üzerinden barış, özgürlük, refah havarisi gibi nutuklar atılacak. Condolizza Rice, bunu her gittiği Avrupa ülkesinde ima etti. ABD yönetimi, yeni başkanın adının Barack “Hüseyin” Obama olduğunu öne sürerek

hem Afrika'da, hem de İslam ülkelerinde itibarını yeniden kazanmaya çalışacak.

Afrika'da halen en büyük güç konumunda olan Fransa'nın politikalarının içi boşalmış durumda. Kara kıtanın her yerinde olmasına rağmen halklar nazarında en itibarsız ülke konumunda. Bunun için Avrupa Birliği şemsiyesi altında itibar aramaya ve hamlesini tekrarlamaya çalışıyor. Ama AB, Fransa'nın geçmişten gelen itibarsızlığını kendi sırtında kambur yapmak istemiyor. Bu yüzden Fransa'nın tekliflerine itibar edilmiyor. 2007'de, AB-Afrika Zirvesi düzenlendi. AB'nin amacının, Afrika'dan serbest ticaret antlaşması koparabilmek olduğu zirvedeki yaklaşımlardan anlaşıldı. Buna karşılık vaat ettikleri, Afrika'nın "bazı" mallarına AB ülkelerinde gümrüksüz satış imkânı sağlamak. Oysa Afrika'nın tarım alanları zaten Beyazların mülkiyetinde ve hepsinin de bir ayağı Avrupa'da. Teklifin içinde Siyahlara vaat edilen yeni bir şey yok. Sonuçta AB, Afrikalı liderleri ikna edemedi. Bunun üzerine Çin'e yaklaşarak Afrika pazarında ortak hareket etmeyi teklif etti. Ne var ki Çin'in böyle bir işbirliğine ihtiyacı yok. Bazı demeçlerden anlıyoruz ki, AB, şu günlerde Çin'i tehdit ederek ortaklığa zorlamaya çalışıyor.

Öte yandan emperyalist geçmişi, öteki Avrupalılar kadar kötü olmayan Almanya, Afrika'da kendi başına hareket etmeye de bakıyor. Almanya başbakanı 2003'de ve 2004'de birçok Afrika

ülkesini tek tek ziyaret etti. Söylemler hep aynı. Serbest ticaret, uygarlaştırma, insan hakları vs. Irkçı geçmişlerini unutturmak için ne kadar süslü söylem varsa hepsini kullanıyorlar.

Fransa'dan sonra Afrika'da en büyük ekonomik güç Çin. Dünyanın ikinci büyük ekonomisi unvanını kazanan Çin'in şimdiki bir numaralı hedefi Afrika. 2006 Kasımında Çin-Afrika Zirvesi düzenlendi. 53 Afrika ülkesinin 48'inin lideri zirveye katıldı. Bu çok önemli bir gösterge. Çin hükümeti son derece cesur. Zamanı geldiğinde, Afrika ile aralarında gümrük birliği antlaşması yapabileceklerini söylüyorlar. Çin, Afrika'yı nüfus fazlasını göç ettirebileceği bir yer olarak da görüyor. Bu hususun altını özellikle çizmek isteriz.

Sovyetler Birliği'nin yıkılmasından sonra Rusya, ağır iç sorunlarla yüz yüze kaldı. Bundan dolayı etkili bir dış politika izleyemedi. Halen de Batının desteğine bel bağlayan ülke konumundadır. Ham petrol ve doğalgaz fiyatlarının yüksek tutulması Rusya için çok önemli. Diğer yandan, performansı son derece yüksek Çin'le olan komşuluğu, onu Avrupa Birliği ile yakınlaşmaya, hiç olmazsa uzaklaşmamaya zorluyor. Bütün bunlara bağlı olarak Rusya'nın dış politikası, Sovyet döneminin tersine, ölçülü ve temkinli bir hal aldı.

Her şeye rağmen Rusya, elindeki silahlı güce dayanarak dünyanın haracını kesmeyi ihmal etmemeye bakıyor. Bu bağlamda Kuzey Afrika ile yakın ilişki içinde olduğunu görüyoruz.

AFRIKA: ZENGİN AMA YOKSUL

Putin, 2006'da Cezayir'e, 2008'de ise Libya'ya gitti. Her iki ülke, Sovyet zamanından kalan, çoğu silah satışından doğan borçlarını ödemediyordu. Putin, bu borçların bir kısmını sildi, ödemeyi yeniden yapılandırdı ve karşılığında birçok tavizler aldı. Her iki ülkeyle yaptığı anlaşmalar, Avrupa Birliği'nde endişe uyandırıyor. Çünkü Rusya, Avrupa'ya boru hatlarıyla doğalgaz sevk etmeye hazırlanan her iki ülkeyi yanına alarak bir doğalgaz karteli oluşturmaya çalışmakla suçlanıyor.

Küresel ekonomik değerlendirmelerde pek dikkate alınmayan, fakat artık önemli bir güç sayılması gereken Hindistan da Afrika Zirvesi düzenledi. Nisan 2008'de Yeni Delhi'de gerçekleştirilen zirveye, sadece 14 Afrika ülkesinin lideri katıldı ama hamle yine de önemliydi. Hindistan başbakanı zirvede 34 yoksul Afrika ülkesine Hint pazarına imtiyazlı giriş teklif etti. Aradığı işbirliğinin temel felsefesini ise "eşitlerin işbirliği ve karşılıklı fayda" felsefesine dayandırıyor. Bazı Afrika ülkeleri yumurtaları tek sepete koymamaya çalışıyor. Mesela kapılarını Çin'e açan Sudan, Hintli yatırımcılara da kucak açıyor. Öğrendiğimize göre İran da Afrika zirvesi düzenleyecekmiş.

ABD ve AB'nin, özellikle de blöfçü Fransa'nın işi kolay değil. Bunlar silahlı kuvvetlerini de hatırlatarak konuşmaya bakıyor. Fransa 1997'de RECAMP adını verdiği bir Afrika ordusu kurdu. 2001 New York Baskını'ndan dört yıl önce, "İslam fundamentalizmi ile mücadele edeceğimi", kurdu-

AFRİKA: ZENGİN AMA YOKSUL

ğu orduya gerekçe olarak açıkladı. Kamuoyu önünde “ben de haracımı isterim”, diyecek hali yok ya!

Fransa’dan tam on yıl sonra ABD’de de aynı yola girdi. 2007’de AFRİCOM adını verdiği bir ordu kurdu. Bu ordu, henüz Stuttgart Amerikan üssünde oturuyor. Afrika’ya barışı, huzuru, demokrasiyi ve insan haklarını getireceklermiş. Bu arada serbest ticareti getirmek istediklerini de unutmayalım. Amerikan donanması Batı Afrika kıyılarında her gün bir aşağı bir yukarı dolanıp duruyor. Terörist sızmaları önlemek istiyorlarmış. Ama dolaştıkları alanın baştan aşağı petrol sahası olduğunu gözden kaçırmayalım.

Dünya barışını tehdit eden olumsuzluklardan biri terör. Ama ABD yönetiminde bununla baş edebilecek bir kafa yapısı yok. Çünkü yirminci yüzyıl boyunca ekonomisini ve ordusunu dünyayı haraca bağlamak anlayışı üzerine yaptırdı. Afrika’nın her tarafı nasıl çetelerle doluyorsa, New York’taki “Wall Street” de çetelerin egemenliği altında. Bize göre, ABD’nin Afrika’daki etkinliği artarsa kıtada iç savaşlar tırmanır. Bazen Hüseyin Obama, bazen de Barack Obama rolü oynayan bir başkan politikanın tamamen tiyatroya döndüğünü göstermekten başka bir işe yaramaz. Obama, bazı uzmanların ifade ettiği gibi, ABD’nin yüzüne taktığı siyah maskenden başka bir şey değildir.

Son olarak bizim söyleyecek olduğumuz şudur:

Büyük Güçler aç gözlerini Afrika'ya dikmiştir. Her biri ayrı ayrı, kıtayı uygarlaştırmak, barışı yaymak, ticareti serbestleştirmek istemektedir. Bunların gerçekte ne anlama geldiğini, söylemlerin neyin örtüsü olduklarını sadece Ay'dan gelenler anlamaz. Dolayısıyla Afrika'yı çok sıkıntılı günler beklemektedir. Bize göre, Afrika'yı barışa ve huzura götürebilmek için Büyük Güçler önce kendi yapılanmalarını gözden geçirmek zorundadır. Eğer bunu yapmazlarsa, mevcut yapıyı koruyabilmek için gerekli olan finansmanı sağlamak üzere Afrika'nın üzerine abanacaklar demektir. Bu ise, Afrika'yı nasıl bir gelecek beklediğini gösterir.

Elinizdeki kitap, Afrika'nın kurtarıcılarının sayısının son haddine arttığı bir dönemde yayınlanmıştır. Amacı, Afrika'nın tarihi, toplumsal, kültürel, siyasi ve askeri gerçeklerini özet halinde sunmaktır. Kısacası, Afrika'nın çıplak gerçeğini göz önüne sermeyi amaçlar. Hem Afrika'yı sömürenlerin hem de kurtarıcılık iddiasıyla ortaya çıkanların verdikleri ağır zararları inceler. *Afrikalılar neden açlıkla boğuşmaktadır? Açlık, Afrika'nın kendi suçu mudur? Afrika'da iç savaşların nedenleri nelerdir? Uranyum madenlerinin olduğu bölgelerde durum nedir? Afrika'da elmas madenlerini kimler işletiyor? Terör örgütlerine silahları kimler veriyor? Obama, Afrika için ne yapabilir? ABD'nin gerçek amacı nedir? Afrika'da misyonerler ne iş yapıyor? Afrika kaç parçaya bölünebilir? Bin ya da iki bin olabilir mi?*

Elinizdeki kitabın akla gelebilecek daha birçok konuda görüş oluşturulmasına katkıda bulunabileceğini umuyoruz.

Saygılarımızla.